

עין משפט
נר מצווה

יג:

אין הבוגרת רשאה לִנווֹעַ עצמה.
לומר ר"י דהא רשאה לאו דוקא
(א) אלא ה"ק אין הבוגרת חייבת הא נערה חייבת:

אלא (י) בציון.
וקאמר נערה רשאה כלומר דלסורה ואת אמרת
דצ'ונן מותר וקשה לרצא דלאמר דצ'ונן מותר ומשני כי קמני

אכחול ואפירכוס:
אלא אמר רב

יצחק בשומע תפלה.
והכי פסק
בשמעתא דתפלת תענית בשומע
תפלה ואין יחיד קובע צרכה לעלמו
לך לריך כש'אומר עננו בש"ת
(לדריך) ל'אומר קודם ש'אומר הצרכה
כשמגיע לעננו קודם שיתחיל לומר כי
אתה ש"ת עמך ישראל צרחמים יאמר
עננו ולא יתחום אלא יאמר כי אתה ה'
עונה צעת לרה ומושיע ואח"כ כי
אתה ש"ת עמך ישראל צרחמים צא"י
שומע תפלה אצל שליח לצור לומר
גואל ישראל וקובע צרכה וחומס:
תנא
ומלכה ושייר כ"ד צרכות

פי' כ"ד צרכות שצתעניתא היו
מוסיפין ו' צרכות כדמפרש לקמן
בדפ"צ (דף טו.):
מאי שייר דהאי
שייר בו'.
פי' דמשום חדא מילתא
לא היו (י) לתנא לשייר וא"ת הכא
קאמר דלא תנא ושייר דהא אין לך
קאמר דמשמע דאין בין לו לזה אלא
אלו צלצד וקשה דהא צמגילה

(דף ט.) קמני אין בין נדרים לנדבות
אלא שהנדרים חייב צאחרייתן ונדבות
אינו חייב צאחרייתן ואנו יודעין דיש
(י) חילוק אחר נדנדרים אינן צאים
אלו מן החולין דכל דבר שצחצוה
אין צא אלא מן החולין ונדבות
צלות מן המעשה כדלאמר (נדבים
ו) חצמת שלמים ואכלת דכתיב
גבי מעשר וי"ל דהתם נמי דזה חוה
זוה והני מיילי גבי שלמים יש חילוק
והא דקתני אין בין מיירי בעולות דאין
בין עולות נדנדרים לעולות דנדבה
אלא שהנדרים חייב צאחרייתן מנה שאין
כן כנדבה דהא אין בין עולות נדנדרים
לעולות נדבות אלא חילוק זה דהא
ותסברא
והא שייר תיבה.
פי' (י) מפרש לקמן (דף

טו.):
שמוליאין התיבה צרכוז העיר
(בצאמלעיות) צאחרונות ותסברא
דהא שייר תיבה פי' וליכא למימר
דצ'אסורא קמייירי דהא דמתריעין
ונועלין מאי אסור איכא:

^{[ל}

ראשונות ה' דליכא עשרים וארבע ולא
והא אין בין קתני אין בין ג' ראשונות
לג' אמצעיות אלא שבאלו מותרין
בעשיית מלאכה ובאלו אסורין בעשיית
מלאכה הא לכ"ד זה וזה שוין
א תנא ושייר מאי שייר דהאי שייר (י) ותו
והא אין בין קתני אלא תנא באיסורי
קא מיירי בתפלות לא מיירי ואי בעית
אימא ו באמצעייתא נמי לא מצלי כ"ד
ולא והתניא
י אין בין ג' שניות לשבע
אחרונות אלא שבאלו מתריעין ונועלין
את החנויות הא לכל דבריהן זה וזה
שוין וכי תימא הכא נמי תנא ושייר
והא אין בין קתני ותסברא אין בין
דוקא והא

אילימא יחיד המתפלל בינו לבין עצמו
עם הציבור, וציבור דקתי שליח
ציבור היורד לפני התיבה, האי י"ט
ברכות מתפלל בתענות, כ"ד מתפלל,
כדתנן עמדו בתפלה מורדיין לפני
התיבה וזן רוגיל כו' ואומר לפנינו
כ"ד ברכות. ושנינו הכי קתני,
אין בין יחיד דקאי בצבור כדאמרן
ליחיד המתפלל חוץ לבית הכנסת,
אלא שזה היחיד העומד בחוץ מתפלל
י"ח יחיד המתפלל בכנסת מתפלל
י"ט ברכות, אל[מ]א יחיד קובע
ברכה לעצמו. ושני, לעולם יחיד
יחיד דקאי בצבור, וצבור שליח
ציבור מש, וזה שליח ציבור המתפלל
י"ט ברכות בתעניות ראשונות הוא
שאין בה כ"ד ברכות, לפיכך זה
מתפלל י"ח וזה מתפלל י"ט.

ואקשינן, והא תעניות אמצעיות
דקתני דאסור במלאכה וברחיצה כו'
ולא קתני כ"ד. ושנינן, האי תנא
באיסורא קמיירי, כלומר אסור
במלאכה וברחיצה כו' הוא דמיירי,
בתפלות לא קמיירי. אי בעי תימא
כ"ד ברכות באמצעייתא נמי ליכא.
ואקשינן, והא תניא אין בין שלש
אמצעיות לשבע אחרונות אלא
שבאלו מתריעין ונועלין את החנויות,
הא [לכל דבריהם] זה וזה שוין.
לעולם אימא לך באמצעיות נמי אין
כ"ד ברכות בהן, ותנא מקצת מה
שיש בשבע האחרונות ואינם
בשלש אמצעיות ושיירי אחרונות
כגון הני כ"ד וכיצוא בהן.

משום דבאיסורי קא מיירי דהוי אסור
בעשיית מלאכה, ובתפלה לא מיירי,
בברכות, ולעולם הא דקתני דצבור
מתפלל י"ט מוקמינן בש"ץ, אבל לא
ביחיד, דאין יחיד קובע ברכה לעצמו.
ואיבאי, לעולם בראשונות ליכא כ"ד,
ולהכי לא קתני שבאלו יש כ"ד
ובאלו אין כ"ד, ובאמצעיות נמי אין
כ"ד. (ב) תנא ושייר, ולא [גרסינן]
נמי. כלומר, שייר כ"ד, דבשבע איכא
ובאמצעיות ליכא. והא אין בין קתני.
דמשמע דהוי דוקא, כי היכי דאמינן
דאין בין קמא דוקא, אלמא דליכא
בניייהו אלא מתריעין ונועלין
אבל לכ"ד שוין, אלמא דבאמצעיות
איכא כ"ד.

מאימתי פרק ראשון תענית

אין הנוגרם.
שהציאה שתי מתקשטת כדי שיקפלו
עליה (א) הא נערה שאינה ראויה
להינשא עדיין עד שתבגר רשאה
דבת חיוב צלילות היא וקטנה
אינה חייבת ולא כלום:
זימי אצל **אינה**.
אפילו איכע צלילות ואינה חייבת
ולא כלום:
אזינה ממש אע"פ שהיא בת
חיוב צלילות אינה רשאה לנוול:
אלא
לאו **צ'ונן**.
ואפ"ה נערה אינה רוחצת צ'ונן
אלמא דלצל אף צ'ונן אסור:
אכחול
ואפירכוס.
ולא קא מיירי
צרחינה כלל.
פירכוס צשיער ככוס צבגדים
רמיה בגוף:
זאם **אומרת**.
* מדמוקמינן לה כתיחול
ופירכוס הוא הדין לתכבוסת:
ספלת **טעניס**.
עננו:
צין **גואל** **לרופא**.

צרכה צפני ע'למה:
ווי יחיד.
חשוב כל כך שיהו מתקנין לו
צרכה צפ"ע להוסיף בתפלתו:
שזומע
ספלה.
שכוללה בתוך הצרכה וחומס
שזומע תפלה דלוחת צרכה
וחתימתה משמע צין לתענית
צין אצל מיילי:
אין **צין**
יחיד **לצזור**.
גבי תענית:
שוה.
יחיד מתפלל
ציוס תענימו שמונה עשרה
וכולל תפלת תענית שזומע
תפלה:
השע **עשרה**.
דקבע ליה צין גואל לרופא.
סמס תפלה קרי שמונה עשרה
דצרכת ולמלשניסי צינה תקוה
כדלמרינן בצרכות (דף כח.):
כ"ד
שוין.
(י) צפירקין דלקמן (דף טו.)
דכ"ד צרכות או ציומא דתעניתא
והכא קתני י"ט ותו **ל**:
וצזור.
יחיד שקיבל עליו
תענית לצור.
אלמא יחיד קובע
צרכה לעלמו כשקיבל תענית
לצור:
בקימיתא.
ג' תעניות
לראשונות (א) דליכא כ"ד כדלמרינן
צפרק קדר תעניות כינד בגמ'
(טס):
דללו
מוסינן
צנשייט
מלאכה
וכו'.
לראשונות דלא
חמירי כולי האי (י) הא לכ"ד
צרכות זה חוה שוין.
וקס"ד דלינתהו לכ"ד
בצאמלעיות מדקמתרין קמיייתא
דליכא כ"ד מכלל דצאמלעיתא
אינתהו ולא היא דלינתהו
אלא צאחרונות כדקתני התם
ומשום דהא מילתא קמיייתא
מוסינן ואין אומריה דצ'ונן
מוסינן:
אין
ר"ה
מאי
לא
הוי
ליחא
תנא
ושייר.
תנא מיילי
דלינתהו צין גבי אמצעיות
לראשונות ושייר.
אין צין
לאו דוקא הוא כדמוכח לקמן
גבי **אידין**:
ה"ג
מאי
שייר
דהאי
שייר
אלא
כאיסורי
קא
מיירי
בספלות
לא
קא
מיירי.
ומאן דגריס
שייר תיבה מוליאין את התיבה
כו' שיצוה הוא דלינה אלל
צאחרונות כדבסמון ומוסיפט
פשיטא ליה דלינה אלל
צאחרונות:
מאי
שייר
דהאי
שייר.
דלא אורחא
דמנא למתני כל מיילי ולסיורי
חדא אלל לעולם כ"ד
בקמיייתא לינתהו ולהכי לא
חשיב להו צאין צין צמתפלה
לא קמייירי:
בצאמלעיות
נמי
ליכא
כ"ד.
אלל צאחרונות כדלמרינן
התס:
שצאלו.
אלל
מתריעיס ונועלין כדמתן נמי
צמתני (י) הא לכ"ד זה חוה
שוין צדתייהו אינתהו:

לנוול עצמה, אלא ורחצין
צ'ונן, הא נערה רשאה לנוול
עצמה דאפי' צ'ונן אינה רוחצת,
וקשיא לרבא דאמר אבל צ'ונן
מותר.
לא כי קתני.
אין הבוגרת רשאי לנוול
לא נערה רשאה, אכחול,
אבל צ'ונן מותר אפי' בנערה.
התם.
בבשרא וחמרא
ליכא אלא לפכותי פחדא,
אבל ליכא תענוג, לפיכך שרי.
הכא
צ'ונן איכא תענוג, לפיכך אסור.
אלא
לאו צ'ונן.
קאמר דנערה
רשאה לנוול עצמה, [ש"מ] דאבל
אסור בין בחמין בין צ'ונן, והוי
סיועא.
לא כי קתני.
נערה רשאה
לנוול בכחול ופירכוס, אבל צ'ונן
מותר, ולא הוי סיועא.
וכי יחיד
קובע ברכה לעצמו.
(א) יש מברך
העונה בעת צרה.
בשומע תפלה.
שכולל בשומע תפלה ואינו
מברך ברכה לעצמו.
הני.
דש"ץ, כ"ד
הוייין, כדמפרש לקמן.
וקתני שוה
מתפלל השע עשרה.
אלמא דקובע
ברכה לעצמו, שמברך העונה
בעת צרה.
[ודקא קשיא לך דהא]
הוייין כ"ד ברכות, בודקמיתא.
בשלש תעניות ראשונות קא
מיירי, דליכא בהו כי ו"ד הוי אלא
י"ט, ולעולם אין היחיד קובע
ברכה לעצמו.
אלא שבאלו,
אסורין במלאכה, וראשונות
מותרין במלאכה, הא לעשרים
וארבעה זה וזה שוין, כי היכי
דבאמצעיות איכא עשרים וארבעה
נמי איכא בראשונות כ"ד, ולא
מצית לתרוצי דצבור מתפלל
י"ט שש"ץ, דהא איכא כ"ד,
אלא ביחיד שקיבל תענית צבור,
ותפשוטו יחידי קובע ברכה לעצמו.
ה"ג, תנא באיסורין קא
מיירי.
כלומר, לעולם
בראשונות ליכא כ"ד, והא דלא
קתני שבאלו יש כ"ד ובאלו אין
כ"ד, ולמדין דבאיסורין קא
מיירי, דאין יחיד קובע ברכה
לעצמו.
ואיבאי, לעולם
בראשונות ליכא כ"ד, ולהכי לא
קתני שבאלו יש כ"ד ובאלו אין
כ"ד, ובאמצעיות נמי אין כ"ד.
(ב) תנא ושייר, ולא [גרסינן]
נמי. כלומר, שייר כ"ד, דבשבע
איכא ובאמצעיות ליכא. והא אין
בין קתני. דמשמע דהוי דוקא,
כי היכי דאמינן דאין בין קמא
דוקא, אלמא דליכא בניייהו
אלא מתריעין ונועלין אבל לכ"ד
שוין, אלמא דבאמצעיות איכא
כ"ד.

מסורת הש"ס

(א) [וי'ל רש"י צ"מ ב"ו ד"ה
לפחותי פחדיה להפיג דלגמו
(וי"ו).]
(ב) [גיר' רל"ש יוסף, (ג)
[מסכת גד. וט"ז], (ד) [תוספתא
מגילה פ"א], (ה) כס"ח: צין
אמצעיות לראשונות, (ו)
[לעיל יב:], (ז) [ועיי' מוס' קידושין
גב. ומוס' חולין גד: ד"ה אין
ומוס' עריקין כח: ד"ה אומריין],
(ח) [ועיי' תוספות מגילה
ת. ד"ה אין ומוס' צ"ק סב:
ד"ה מי קתי ומוס' מגילה
ת. ד"ה אמאי ותוספות שבת
סב. ד"ה אין, (ט) רש"ל מ"ו,

_____»**»**_____

הגהות הב"ח

(א) גמ' ודקא קשוי לך פ"ז
כ"ד תנא בקמיייתא דליכא
כ"ד כלי':
(ב) שם מאי שייר
דהאי שייר (ומו והא אין
בין קתני) מאי.
ווי' מפשטי'
שצמת דלא גרסינן ליה
ככא והי"ט מדקאמר
המקשה ולא והא אין
צין קתני ומשני דמני
ושייר כלומר ואין צין
לאו דוקא אי"כ מאי
פרך ליה מו והא אין
צין קתני אבל לך
כשייחא במנא דצאמלעיתא
נמי לא תנא גמלי'
כ"ד אי"כ הא דקתני
אין צין ג' לראשונות
כ"ד דוקא אין קתני
ולכ"ה פ"יין כסמון
וכ"ה הכא נמי
תנא ושייר הא אין
צין קתני דקס"ד
דהאי אין צין נמי
דוקא קתני כהכא
ודרשא ומשני
ותסברא כו' כלומר
ע"כ דרשנא קתני
אין צין דוקא
ותספיק לאו דוקא
הוא דהא שייר
מיכה כו':

(א) רש"י ד"ה
אין הנוגרת וכו'
שיקפלו עליה
הס"ד ואח"כ מה"ד
זימי אצל ואח"כ מה"ה
הא נערה:
(ז) ד"ה
כ"ד הוין כדתנן
צפירקין דלקמן:
(ח) ד"ה
בקמיייתא ג' תעניות
לראשונות
הס"ד ומה"ד
דליכא כ"ד ר"ה
דלאו כו' כולי
האי הס"ד
ומה"ד הא כו' מדקמתרין
בקמיייתא
ווי' חומס דבהא
מילתא קמיייתא:
(י) תוב'
ד"ה אלל לאו
נענן כו'
לנומר דלסורה
ואין אומריה
דצ'ונן מוסינן:
(יב) ד"ה
מאי כו'
לא הוי ליחא לתנא
לשייר כו'
אלל צלצד והא
צמגילה דהני
לכ"ל ותיבת
וקשה נמחה:
(ט) בא"ד
ואנו יודעין
דיש ביניהן
חילוק אחר כו'
צלות מן
המעשר דכתיב
וחצמת
שלמים
ואלמלא גבי
מעשר
וי"ל דהתם
נמי לכל
דבריהם
זה חוה
שוה והני
מיילי
דיש ציניה
חילוק גבי
שלמים
והא דקתני
אין צין
כלי':
(י) ד"ה
ותסברא כו'
פי'
כדמפרש
לקמן כו'
כתבוס
העיר
צאחרונות
אבל לא
באמצעיות
הס"ד
ואח"כ מה"ד
ותסברא
והא שייר:

_____»**»**_____

רבינו גרשום

אין הבוגרת רשאי לנוול
עצמה.
לפי שעומדת
על פריקה
וראויה לינשא.
אילימא
בחמין.
אין הבוגרת
רשאי לנוול
עצמה,
כלומר
דיכולה לרחוץ
בחמין.
אלא
לאו צ'ונן.
קאמר
אין
הבוגרת
רשאה לנוול
אבל צ'ונן
מותר.
לא כי
קתני.
אין
הבוגרת
רשאי לנוול
לא נערה
רשאה,
אכחול,
אבל
צ'ונן
מותר
אפי'
בנערה.
התם.
בבשרא
וחמרא
ליכא
אלא
לפכותי
פחדא,
אבל
ליכא
תענוג,
לפיכך
שרי.
הכא
צ'ונן
איכא
תענוג,
לפיכך
אסור.
אלא
לאו
צ'ונן.
קאמר
דנערה
רשאה
לנוול
עצמה,
[ש"מ]
דאבל
אסור
בין
בחמין
בין
צ'ונן,
והוי
סיועא.
לא
כי
קתני.
נערה
רשאה
לנוול
בכחול
ופירכוס,
אבל
צ'ונן
מותר,
ולא
הוי
סיועא.
וכי
יחיד
קובע
ברכה
לעצמו.
(א)
יש
מברך
העונה
בעת
צרה.
בשומע
תפלה.
שכולל
בשומע
תפלה
ואינו
מברך
ברכה
לעצמו.
הני.
דש"ץ,
כ"ד
הוייין,
כדמפרש
לקמן.
וקתני
שוה
מתפלל
השע
עשרה.
אלמא
דקובע
ברכה
לעצמו,
שמברך
העונה
בעת
צרה.
[ודקא
קשיא
לך
דהא]
הוייין
כ"ד
ברכות,
בודקמיתא.
בשלש
תעניות
ראשונות
קא
מיירי,
דליכא
בהו
כי
ו"ד
הוי
אלא
י"ט,
ולעולם
אין
היחיד
קובע
ברכה
לעצמו.
אלא
שבאלו,
אסורין
במלאכה,
וראשונות
מותרין
במלאכה,
הא
לעשרים
וארבעה
זה
וזה
שוין,
כי
היכי
דבאמצעיות
איכא
עשרים
וארבעה
נמי
איכא
בראשונות
כ"ד,
ולא
מצית
לתרוצי
דצבור
מתפלל
י"ט
שש"ץ,
דהא
איכא
כ"ד,
אלא
ביחיד
שקיבל
תענית
צבור,
ותפשוטו
יחידי
קובע
ברכה
לעצמו.
ה"ג,
תנא
באיסורין
קא
מיירי.
כלומר,
לעולם
בראשונות
ליכא
כ"ד,
והא
דלא
קתני
שבאלו
יש
כ"ד
ובאלו
אין
כ"ד,
ולמדין
דבאיסורין
קא
מיירי,
דאין
יחיד
קובע
ברכה
לעצמו.
ואיבאי,
לעולם
בראשונות
ליכא
כ"ד,
ולהכי
לא
קתני
שבאלו
יש
כ"ד
ובאלו
אין
כ"ד,
ובאמצעיות
נמי
אין
כ"ד.
(ב)
תנא
ושייר,
ולא
[גרסינן]
נמי.
כלומר,
שייר
כ"ד,
דבשבע
איכא
ובאמצעיות
ליכא.
והא
אין
בין
קתני.
דמשמע
דהוי
דוקא,
כי
היכי
דאמינן
דאין
בין
קמא
דוקא,
אלמא
דליכא
בניייהו
אלא
מתריעין
ונועלין
אבל
לכ"ד
שוין,
אלמא
דבאמצעיות
איכא
כ"ד.

^[א] אולי צ"ל וכו' יבול לצ'ון וכו'. (ב) נראה לז"ל הי"ב תנא ומת' ושייר ולא גרסינן נמי כלומר וכו'.